

מפתח הלב לכיתה ה' נושא היחידה: לכל אחד כישרון מיוחד

למידה רגשית-חברתית (SEL)
בדגש על ערך השונות

זרקור על תוכנית "מפתח הל"ב" המחודשת

לצוות החינוכי שלום רב,

בימים אלה, שבהם אנו מציינים עשור לתוכנית "מפתח הל"ב – לשעת חינוך", מתפרסמת התוכנית המחודשת. היחידות פותחו בחיבור לדמות הבוגר/ת ומדגימות את האופן שבו אפשר לקדם למידה רגשית חברתית (SEL). בשלב זה, אנו שמחות להגיש לכם את יחידות ההוראה-למידה החדשות לשיעורי חינוך בדגש על ערך השונות.

מה כוללת התוכנית?

למורה:

- א. **סילבוס מעודכן** - סילבוס לכל שכבת גיל המתפתח במעגלים הולכים ומתרחבים:
 - כיתה א - אני והזולת; כיתה ב - במשפחה; כיתה ג - בכיתה; כיתה ד - בבית הספר; כיתה ה - בקהילה; כיתה ו - במדינה ובחברה.
- ב. **יחידות הוראה למידה** - יחידות הוראה מובנות הכוללות מספר שיעורים והמציגות מגוון חלופות לבחירה.
- ג. **עזרים** - מגוון עזרים (לרבות דיגיטליים) לניהול הלמידה וההתנסות בכיתה ובלמידה מרחוק.

לתלמידים:

- א. עזרים מגוונים ללמידה ולהתנסות (כמו: משחקים, סרטונים, סיפורים, כרטיסי שיח ועוד).
 - ב. משימות אישיות, קבוצתיות וכיתתיות (לרבות דיגיטליות)
- בשלב זה, היחידות שלפניכם נשלחות אליכם כמצגות, כחלק מפיילוט ראשוני. בהמשך, יתפרסמו חומרים אלה ונוספים כיחידות דיגיטליות באתר. נשמח שתשתפו אותנו בתובנות, בשאלות ובתוצרי הלמידה וההתנסות בכיתתכם.

בהצלחה,

זהבה שמש
מנהלת אגף תכנון ופיתוח תוכניות
לשכת המשנה למנכ"ל

אורית צאירי
ממונה על החינוך החברתי ערכי
האגף לחינוך יסודי

מבנה היחידה והמתודות

• מבוא	זרקור על הנושא: לכל אחד כישרון מיוחד מאפייני הגיל	מטרות, מסרים ידע, מיומנויות וערכים
שיעור 1 – קשת של כישרונות		
• פתיחה	שלב 1. חידון - כישרונות בתחומים מגוונים שלב 2. שיח על מגוון כישרונות	חלופה ב – משחק - דומינו כישרונות חלופה ג – סרטון - חיבור פשוט
• מהלך	שלב 1. קלפים - דמויות שמימשו כישרונות שלב 2. שיח על פיתוח כישרונות אישיים	גרסה דיגיטלית - חידון
• סיכום	מסכמים תובנות	
שיעור 2 – מגלים את הכישרונות שלנו		
• פתיחה	שלב 1. שיר – "הכי טוב" שלב 2. שיח על יכולות ומימושן בחיי היום-יום	חלופה ב – חידון - מי מכיר, מי יודע? חלופה ג – הפעלה - כישרונות על הבמה
• מהלך	שלב 1. סיפורי אירוע שלב 2. שיח על מימוש כישרונות בכיתה	
• סיכום	ממלאים שאלון אישי – מהן החוזקות והיכולות שלי?	
שיעור 3 – "מממשים את הכישרונות שלנו – ותורמים לקהילה"		
• פתיחה	שלב 1. סרטון "לשחק על המים" שלב 2. שיח על יוזמה למען הקהילה	
• מהלך	מהלכה למעשה: מבררים צורך קהילתי ובוחרים יוזמה	
• סיכום	מתכננים ומבצעים את היוזמה למען הקהילה	

מבוא – זרקור על הנושא

זרקור על הנושא

תלמידי כיתה ה' נמצאים בתקופת ההתבגרות, המאופיינת בשאלות הקשורות לזהות האישית שלהם: מה מייחד אותי מאחרים? מה המקום שלי בקבוצה? היכרות עם מגוון הכישרונות והיכולות שלהם מהווה ציר מרכזי בגיבוש הזהות האישית. המתבגרים שואפים לחקור ולגלות את עצמם, לזהות את החוזקות שלהם ולממש הזדמנויות לביטוי אישי. חקר עצמי זה מסייע להם בגיבוש זהות עצמית ייחודית ובביסוס מקומם בקבוצת השווים. יחידה זו עוסקת בנושא שונות בכישרונות בדגש על המסר: **לכל אחד כישרון מיוחד**. היחידה מאפשרת לתלמידים:

- להכיר את מגוון הכישרונות והיכולות של היחיד והקבוצה
- ליצור הזדמנויות למימוש מגוון הכישרונות לתועלת היחיד, הקבוצה והקהילה

השיח הערכי בנושא תורם לחיזוק תפיסת העצמי של התלמידים ולבירור מקומם הייחודי בקבוצות השווים.

הנושאים הנלמדים בדגש על ערך השונות

כיתה א	כיתה ב	כיתה ג	כיתה ד	כיתה ה	כיתה ו
כל אחד יחיד ומיוחד	כל משפחה מיוחדת במינה	שונים ומתחברים	אנשים שונים, דעות שונות	לכל אחד כישרון מיוחד	פסיפס ישראלי – מתחברים לשורשים

- מבוא
- שיעור 1
- פתיחה
- מהלך
- סיכום
- שיעור 2
- פתיחה
- מהלך
- סיכום
- שיעור 3
- מהלכה למעשה

מבוא – מטרות ומסרים

הנושא

לכל אחד כישרון מיוחד

שכבת הגיל

כיתה ה'

מטרות

- העלאת המודעות לכך שישנו מגוון כישרונות בתחומים שונים
- היכרות הפרט עם כישרונותיו ויכולותיו
- הבנת החשיבות שבמימוש הכישרונות לתועלת הפרט, הקבוצה והקהילה

מסרים מרכזיים

- חשוב שכל אחד יכיר את מגוון כישרונותיו ויממש אותם למענו ולמען הקהילה
- חשוב שנכיר בכך שהזולת בעל מגוון כישרונות ונכבד זאת

מבוא

שיעור 1

פתיחה

מהלך

סיכום

שיעור 2

פתיחה

מהלך

סיכום

שיעור 3

מהלכה

למעשה

מבוא – ידע, מיומנויות וערכים

להרחבה

מיומנויות

ערכים

ידע

- כישרונות בתחומים שונים
- דרכים מגוונות למימוש הכישרונות

מיומנויות

קוגניטיביות

אוריינות שפתית: חילוץ מידע מטקסט (1), הבעה בעל פה (2)

תוך-אישיות (SEL)

מודעות עצמית: הכרת העצמי (3), מסוגלות עצמית (4)

בין-אישיות (SEL)

מודעות חברתית: תקשורת (5)

ערכים

- **כבוד האדם**: כבוד לאדם ולזכויותיו (6)
- **צדק חברתי וערכות הדדית**: מעורבות חברתית (7)

מבוא

שיעור 1

פתיחה

מהלך

סיכום

שיעור 2

פתיחה

מהלך

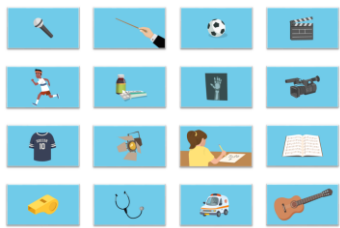
סיכום

שיעור 3

מהלכה
למעשה

שיעור 1 – קשת של כישרונות

שיעור 1 - פתיחה

השלב	תיאור השלב
פתיחה 	במליאה חלופה א - כישרונות בתחומים מגוונים - חידון א. התבוננו בלוח "<u>כישרונות בתחומים מגוונים</u>". בלוח מופיעים שישה עשר רמזים לבעלי מקצוע בארבעה תחומים שונים: • גלו מי הם בעלי המקצוע המסתתרים מאחורי הרמזים. • מיינו את בעלי המקצוע לארבעה תחומים (רפואה, מוזיקה, קולנוע, ספורט) ב. אילו כישרונות ויכולות בולטים חשוב שיהיו לבעלי המקצוע שזיהיתם? (כישרון מוזיקלי, כישרון חיקוי, כישרון כתיבה, יכולת להנהיג ועוד) ג. לדעתכם, מה/מי סייע לבעלי המקצוע לגלות את הכישרונות שלהם? גרסה דיגיטלית - משחק מיון: <u>כישרונות בתחומים מגוונים</u> חלופות נוספות לפתיחה: חלופה ב - <u>דומינו כישרונות - משחק</u> חלופה ג - <u>חיבור פשוט - סרטון</u>

מבוא	●
שיעור 1	●
פתיחה	●
מהלך	●
סיכום	●
שיעור 2	●
פתיחה	●
מהלך	●
סיכום	●
שיעור 3	●
מהלך	●
למעשה	●

שיעור 1 - מהלך

השלב	תיאור השלב
מהלך	דמויות שמימשו כישרונות א. במליאה לרשות המורה <u>חבילת קלפים</u> המציגה שמונה דמויות שפיתחו את הכישרונות שלהן. לכל דמות שלושה קלפים: הראשון - שם הדמות, תמונתה, הכישרון שלה השני - מידע הקשור לגילוי ולפיתוח הכישרון השלישי - מסר שהדמות מאמינה בו - כל תלמיד יקבל קלף המתייחס לאחת הדמויות ויחפש בחדר שני תלמידים שברשותם קלפים נוספים המתייחסים לאותה הדמות. - שלושת התלמידים ייפגשו לשיח על הדמות וכישרונה. <u>(5)</u>

מבוא	●
שיעור 1	●
פתיחה	●
מהלך	●
סיכום	●
שיעור 2	●
פתיחה	●
מהלך	●
סיכום	●
שיעור 3	●
מהלכה	●
למעשה	●

שיעור 1 - מהלך

השלב	תיאור השלב
מהלך	ב. בשלשות קראו את המידע על הדמות, המופיע בשלישיית הקלפים שברשותכם, ושוחחו: • מה אתם יודעים על הדמות? מהו הכישרון שלה? • באיזה שלב התגלה הכישרון שלה? (בילדות, בבגרות, מאוחר יותר) • איך פיתחה את הכישרון? • מי עזר לה/עודד אותה לפתח את הכישרון? כיצד? • איזה מסר מעבירה הדמות, ואיך מסר זה קשור לפיתוח הכישרון שלה? גרסה דיגיטלית: חידון כישרונות – כתב חידה דיגיטלי

מבוא	●
שיעור 1	●
פתיחה	●
מהלך	●
סיכום	●
שיעור 2	●
פתיחה	●
מהלך	●
סיכום	●
שיעור 3	●
מהלכה	●
למעשה	●

שיעור 1 - סיכום

השלב	תיאור השלב
סיכום	במליאה א. שיתוף נציגי השלשות יספרו על הדמות, כיצד פיתחה את הכישרון שלה ומהו המסר שלה. ב. נקודות לדיון - מה אפשר ללמוד מהדברים שעליהם שוחחתם על: - כישרונות (יש מגוון כישרונות בתחומים שונים, אדם יכול להיות בעל כמה כישרונות) - גילוי ופיתוח הכישרון (ניתן לפתח כישרון בכל גיל, הסביבה יכולה לעזור בגילוי ובפיתוח הכישרון) - מה יכול לעזור לאדם לפתח את הכישרון שלו? (סקרנות, נחישות, התמדה, אמונה עצמית; לתרגל/להתאמן, ללמוד, לשאול ולחקור) - מה מהדברים שעליהם שוחחתם הייתם רוצים לאמץ? מדוע? כיצד?

- מבוא
- שיעור 1**
- פתיחה
- מהלך
- סיכום**
- שיעור 2
- פתיחה
- מהלך
- סיכום
- שיעור 3
- מהלכה למעשה

שיעור 2 – מה הכישרון שלי?

שיעור 2 - פתיחה

השלב	תיאור השלב
פתיחה	במליאה חלופה א – הכי טוב/ה שיש - שיר • האזינו לשיר: <u>הכי טוב</u> • שוחחו: • הילד והילדה בשיר מספרים על הכישרונות שלהם. תארו אותם. (1) • מה הם מבקשים מאחרים שיאמרו להם בנוגע לכישרונות שלהם? מדוע? הכישרונות שלנו • ערכו רשימה של הכישרונות שלכם ותלו בכיתה. • התבוננו ברשימה וזהו את הדומה והשונה בין הכישרונות שלכם. • שוחחו: • מה הייתם רוצים שאחרים יאמרו לכם בנוגע לכישרונות שלכם? (6) • מה הייתם רוצים לומר לעצמכם בנוגע לכישרונות שלכם? מה הייתם רוצים לומר לאחרים? חלופות נוספות לפתיחה: חלופה ב – מי מכיר, מי יודע? - חידון חלופה ג – כישרון על הבמה – הפעלה

מבוא	●
שיעור 1	●
פתיחה	●
מהלך	●
סיכום	●
שיעור 2	●
פתיחה	●
מהלך	●
סיכום	●
שיעור 3	●
מהלכה למעשה	●

שיעור 2 - מהלך

השלב	תיאור השלב
מהלך	בקבוצות קראו את סיפורי האירוע המצורפים - - כמה קבוצות יקבלו את סיפור האירוע: הכישרונות של חן - כמה קבוצות יקבלו את סיפור האירוע: הכישרונות של רותם במליאה נציגי הקבוצות יספרו על הכישרונות של חן ורותם וכיצד תרמו לכיתה מכישרונותיהם (2). נקודות לדיון - מדוע חשוב שכל פרט יכיר את כישרונותיו ויהיה מודע לכך שגם הזולת בעל כישרונות? - כיצד מימוש הכישרון של הפרט יכול לתרום לפרט? (תורם להתפתחות האישית, לתחושת הסיפוק והאושר, מביא להישגים) - כיצד מימוש הכישרון של הפרט יכול לתרום לכיתה?

מבוא	●
שיעור 1	●
פתיחה	●
מהלך	●
סיכום	●
שיעור 2	●
פתיחה	●
מהלך	●
סיכום	●
שיעור 3	●
מהלכה	●
למעשה	●

שיעור 2 - סיכום

השלב	תיאור השלב
סיכום 	אישי מהן החוזקות שלי? לפניכם <u>שאלון אינטליגנציות</u> המפרט חוזקות בשמונה קטגוריות. א. קראו את השאלון וסמנו את ההיגדים המתארים אתכם ביותר בכל קטגוריה (3). ב. זהו שתיים-שלוש קטגוריות שבהן סימנתם את מספר ההיגדים הגבוה ביותר. ג. היזכרו במקרה שבו מימשתם בהצלחה את החוזקות המפורטות בקטגוריות אלו: • איזו חוזקה מימשתם? כיצד? • כיצד הרגשתם? • אילו תגובות קיבלתם? תוכלו לשתף בכך את חבריכם בכיתה.

מבוא	●
שיעור 1	●
פתיחה	●
מהלך	●
סיכום	●
שיעור 2	●
פתיחה	●
מהלך	●
סיכום	●
שיעור 3	●
מהלכה למעשה	●

שיעור 3 – מהלכה למעשה

מממשים את הכישרונות שלנו ותורמים לקהילה

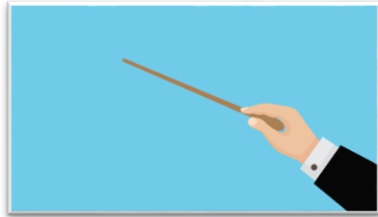
שיעור 3 – מהלכה למעשה

מבוא	השלב	תיאור השלב
שיעור 1	פתיחה	תורמים מהכישרונות שלנו לקהילה • צפו בסרטון לשחק על המים • הסרטון מציג קבוצת ילדים בתאילנד שיזמה והקימה נבחרת כדורגל עבור ילדי האי: • מה הצורך שזיהתה קבוצת הילדים? • כיצד ביטאו ילדי הקבוצה את הכישרונות שלהם במימוש היוזמה? (התייחסו לשלבים השונים: הקמת הקבוצה, האימונים, הכשרת המגרש, המשחק) • כיצד תרמה יוזמה זו לילדים החיים באי? (חיזקה את תחושת הגאווה, איפשרה להם לבטא את הכישרונות שלהם, זימנה להם עיסוק מהנה בשעות בפנאי).
שיעור 2	מהלך	• ציינו צורך שיש לקהילה שלכם. • העלו רעיונות ליוזמות שיתנו מענה לצורך ויבטאו את מגוון כישרונות ילדי הכיתה (7). • שוחחו: כיצד מימוש היוזמה עשוי לתרום לילדי הכיתה ולקהילה? (תחושת אושר, משמעות, סיפוק; התפתחות אישית; חיזוק הקשר עם הקהילה) (4)
שיעור 3 מהלכה למעשה	סיכום	תכננו את היוזמה ובצעו אותה.

עזרים ליחידה

	הכלי	שיעור	שלב
1	חידון - לוח כישרונות בתחומים מגוונים	ראשון	פתיחה
2	משחק - דומינו כישרונות	ראשון	פתיחה – חלופה ב
3	סרטון - חיבור פשוט	ראשון	פתיחה – חלופה ג
4	משחק - קלפי דמויות שמימשו כישרונות	ראשון	מהלך
5	חידון כישרונות – כתב חידה דיגיטלי	ראשון	מהלך
6	שיר – הכי טוב שיש	שני	פתיחה
7	חידון - מי מכיר, מי יודע?	שני	פתיחה – חלופה ב
8	הפעלה - כישרונות על הבמה	שני	פתיחה – חלופה ג
9	סיפור אירוע – הכישרונות של חן - כרטיס קבוצתי	שני	מהלך
10	סיפור אירוע – הכישרונות של רותם – כרטיס קבוצתי	שני	מהלך
10	שאלון אינטליגנציות – מהן החוזקות שלי?	שני	סיכום

לוח כישרונות בתחומים מגוונים

צואינו כישרונות

הכנה

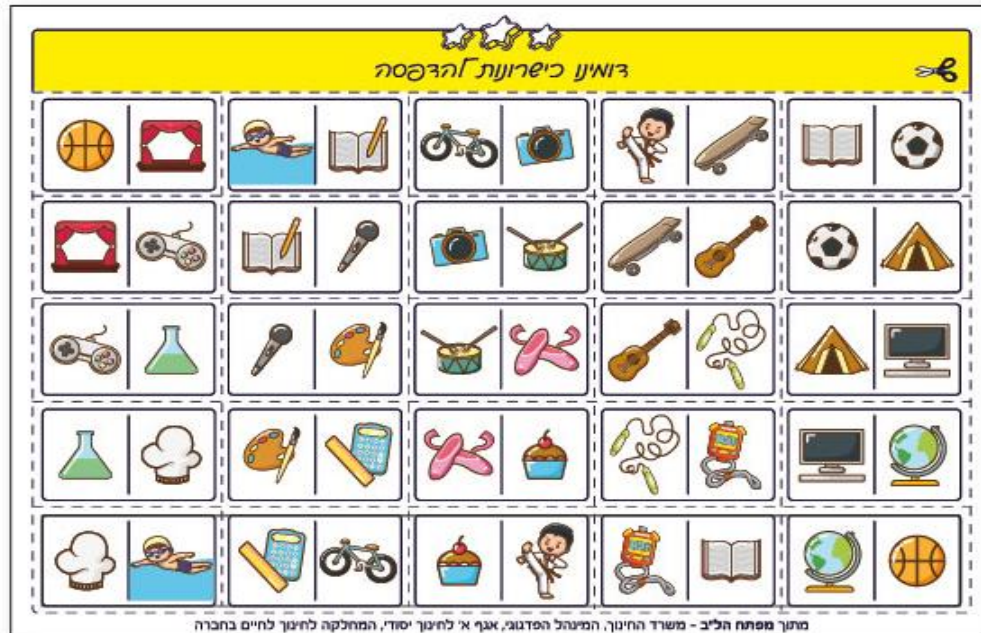
מערבבים את "אבני הדומינו" המציגות רמזים לכישרונות מחלקים לכל תלמיד "אבן דומינו" אחת

מהלך הפעילות

- התלמידים מסתובבים בחדר ומחפשים בן זוג שה"אבן" שלו מציגה רמז לכישרון דומה/מאותו התחום.
- כל זוג משוחח על הכישרונות שזיהה ב"אבנים": מהם הכישרונות? מאיזה תחום (מוזיקה, ספורט, אמנות...)?
- כל זוג מתחבר לזוג אחר שה"אבנים" שלו מציגות כישרונות מתחום אחר. חברי הרביעייה ישוחחו: אילו בעלי מקצוע מבטאים כישרונות אלו?

שיח האליאה

- על אילו בעלי מקצוע שוחחתם? אילו כישרונות יש להם?
- לדעתכם, מי/מה יכול לסייע לבעלי המקצוע לגלות את הכישרון שלהם?

צואינו כישרונות אהדפסה

בואונו כישרונות אהרפסה

חיבור פשוט

צפו בסרטון [חיבור פשוט](#) ושוחחו:

- איזה כישרון מיוחד יש למרי?
- כיצד היא מבטאת אותו?
- כיצד מרגישה מרי בשיעורי מתמטיקה? מדוע?
- מה היא בוחרת לעשות כשחומר הלימוד קל מדי עבורה?
- כיצד מגיבה הסביבה לכישרון של מרי? (החברים, המשפחה, המנהלת, המורה)
- מה הייתם מציעים לשותפים השונים לעשות?

דמויות מילאנו כישרונות

המסר

"מחר, כל איש יבנה בשתי ידי
את מה שהוא חלם היום."

טיפוח הכישרון:

כבר בגיל שש בלטה בנגינתה
בפסנתר שקיבלה אמה במתנה.
בגיל צעיר הנחתה בהצלחה ערבי
שירה בקיבוץ, ולאחר התיכון
התעקשה לצאת ללמוד ולהתפתח
באקדמיה למוזיקה מחוץ לקיבוץ.

נאמי שחר

משוררת, מלחינה
ומתרגמת שירים

המסר

"בעזרת הנחישות והרצון שיש בי,
אצליח להוכיח את עצמי ולהראות
לכולם שאני הכי טובה."

טיפוח הכישרון:

בגיל שבע שלחו אותה הוריה לחוג
התעמלות אמנותית, שם זיהו את
כישרונה. באימונים גילתה חריצות
ונחישות וכבר מגיל שתים עשרה
השתתפה בתחרויות בין-לאומיות. היא
מתאמנת בכל יום תשע שעות, וצופה
בסרטונים שלה כדי ללמוד מטעויות.

ז'ינני אשור

מתעמלת אמנותית
סגנית אלופת העולם
לשנת 2018

 צ'אוויות שאינן כישרונות

 עצה יונת

ביוכימאית
כלת פרס נובל לכימיה
לשנת 2009

 איפוח הכישרון:

מגיל צעיר גילתה סקרנות וניסטה
 להבין את העולם באמצעות ניסויים
 שערכה. גדלה במשפחה דלת
 אמצעים וכדי לקבל פטור משכר
 הלימוד לימדה שיעורים פרטיים.
 כיום היא בעלת תואר פרופסור
 במכון וייצמן למדע.

 האסר

"לכו אחרי הסקרנות שלכם... בעזרת
 סקרנות אמיתית שמובילה אתכם,
 תגיעו רחוק."

 עזין אֵאנה

זמרת
זוכת "אקס פקטור ישראל"

 איפוח הכישרון:

כשהייתה בת שלוש רשמה אותה
 אמה לחוג בלט, שבו התמידה עשר
 שנים. בחוג התגלתה גם יכולת
 השירה שלה. בחטיבת הביניים
 הצטרפה למקהלת נוער, בתיכון
 למדה במגמת תיאטרון ושילבה
 שיעורי פיתוח קול.

 האסר

טיפ למתמודדים בתחרות:
 "צריך לעבוד קשה, לתרגל עד שיצא
 הצליל המדויק. להקשיב לקול
 הפנימי שלך ולסמוך על עצמך."

דמויות שחננו כישרונות

החסר

"לדעת זה לא מספיק, עלינו ליישם.
לרצות זה לא מספיק, עלינו לעשות."

טיפוח הכישרון:

היה נער סקרן שאהב לשוטט בטבע,
להתבונן בציפורים, בפרחים
ובעשבים ולצייר את מה שראה.
בגיל 14 הראה אביו את ציוריו לאמן
שהבחין מיד בכישרונו, והחל ללמדו.

ליאונרדו דה וינצ'י

אחד הציירים הדגולים בכל
הזמנים, פסל ואדריכל

החסר

"איננו זקוקים לקסם כדי לשנות את
העולם, אנו נושאים בתוכנו את הכוח
הדרוש: יש לנו הכוח לדמיין טוב
יותר."

טיפוח הכישרון:

מגיל צעיר אהבה לקרוא ברציפות
שעות רבות. היא כתבה סיפורי פנטזיה
וקראה אותם לאחותה.
את הרפתקאות "הארי פוטר"
בבי"ס לכישוף ולקוסמות דמיינה
במהלך נסיעה ארוכה ברכבת. מיד
כשהגיעה לביתה כתבה את כל ראשי
הפרקים בסדרה.

ג'יי קיי רולינג

סופרת ותסריטאית,
מחברת סדרת ספרי הפנטזיה
הנמכרת ביותר - "הארי פוטר"

צחיות שחשו כישרונות

החסר

"הרב שלימד ולא הבינו התלמידים,
לא יכעס עליהם וירגז, אלא חוזר
ושונה הדבר אפילו כמה פעמים...
וכן לא יאמר התלמיד הבינותי, והוא
לא הבין, אלא חוזר ושואל, אפילו
כמה פעמים..."

טיפוח הכישרון:

מגיל צעיר למד יהדות אצל אביו.
נוסף על כך, למד פילוסופיה ומדעים
אצל מורים פרטיים והתלווה
לרופאים, ומהם למד רפואה.
הוא חקר והרחיב את ידיעותיו יומם
ולילה, ובתוך זמן קצר יצא לו שם
של עילוי.

הרמח"ם

מגדולי הפוסקים ביהדות
מדען, רופא וחוקר

החסר

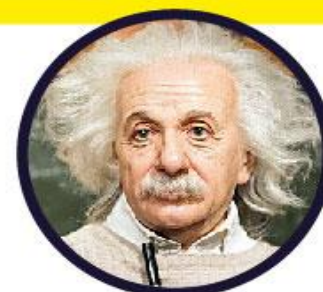
"לא נוכל לפתור בעיות באותה
דרך חשיבה שבה השתמשנו
כשיצרנו אותן."

טיפוח הכישרון:

כבר בילדותו הצטיין בלימודי
המתמטיקה והפיזיקה. בגיל 13
התיידד עם סטודנט שזיהה את
חוכמתו ונתן לו ספרי מדע ומתמטיקה
שאותם קרא בשקיקה. בקיץ אחד,
לפני שנת הלימודים, סיים לפתור את
כל התרגילים בספר הגיאומטריה
והציע פתרונות יצירתיים לבעיות.

אלברט איינשטיין

זוכה פרס נובל לפיזיקה
מגדולי המדענים בכל הזמנים

חידון כישרונות – כתב חידה דיגיטלי

במשחק, התלמידים מתוודעים לשמונה דמויות מן העבר והווה שמימשו את הכישרונות המיוחדים להם. החידון מורכב מרצף של חידות על דמויות אלו. בכל דף מופיעה חידה על אחת הדמויות שעל הילדים לפתור, ופתרון החידה הוא שם הדמות. לרוב, החידות יציגו את הדרך שבה צעדה הדמות כדי לממש כישרונותיה ואת הקשיים שעימם התמודדה, אם היו.

התלמידים כותבים את הפתרון במקום המיועד לכך. המעבר מחידה לחידה נעשה באמצעות פתיחת הכספת ע"י קוד. הקלדת התשובה הנכונה מזכה את התלמידים בקוד מספרי שיש להקליד בכספת שבתחתית העמוד. (גם הקלדה חלקית של השם מתקבלת, לדוגמה: דה וינצ'י ללא ליאונרדו או רולינג ללא ג'יי קיי) הקלדת הקוד פותחת את הכספת ואת האפשרות למעבר לחידה הבאה. בעקבות הקלדת תשובה שגויה יופיע משוב שיעודד את התלמידים לפנות לרמזים שבדף. כדאי לעודד את התלמידים לפנות לרמזים לפני כתיבת התשובה.

הרמזים:

בצד כל דף חידה מופיעים שני רמזים. מאגר של ארבע דמויות מבין השמונה, ומסרים של הדמויות. אחת מארבע הדמויות היא הפתרון לחידה. אייקון### שמוביל לרמז נוסף: סרטון, שיר, או תמונה שקשורים לדמות. התלמידים עוברים מחידה לחידה, עד לדף הסיום.

בהצלחה!

קישור לדף הפותח: [לחצו כאן](#)

פירוט החידות על פי סדר הופעתן בחידון: לחיצה על שם הדמות מביאה לדף החידה על הדמות. (בשקופית הבאה)

[חזרה](#)

חידון כישרונות – כתב חידה דיגיטלי

מספר החידה	הדמות והחידה	הרמז	קוד לכספת
1	ג'יי קיי רולינג	תמונת כריכה של אחד מספרי הארי פוטר (בתחתית הכריכה כתוב שם הסופרת)	123456
2	ליאונרדו דה וניצי'	סרטון יוטיוב - תערוכה לרגל 500 שנה למותו	35356
3	עדן אלנה	סרטון יוטיוב - שלומי שבת ועדן אלנה	72347
4	הרמב"ם	תמונה של ביה"ח רמב"ם בחיפה	899891
5	לינוי אשרם	משחק זיכרון בנושא "ענפי ספורט אולימפיים"	635241
6	עדה יונת	תמונה של יונה עם עלה זית	54562
7	נעמי שמר	סרטון יוטיוב - נעמי שמר שרה "ירושלים של זהב"	333322
8	אלברט איינשטיין	סרטון יוטיוב - אלברט איינשטיין	321321

אי מכיר? אי יוצא?

- כל תלמיד יכתוב בפתק חידה שתרמוז על כישרון שלו ויכניס לקופסה.
- כל תלמיד בתורו ישלוף פתק מהקופסה וינסה לזהות את הכישרון ואת בעל הכישרון.
- שוחחו: מתי היה לכם קל לנחש מיהו בעל הכישרון? מתי היה לכם קשה, מדוע?
- ערכו רשימה של הכישרונות שלכם ותלו בכיתה.
- התבוננו ברשימה וזהו את הדומה והשונה בין הכישרונות שלכם.

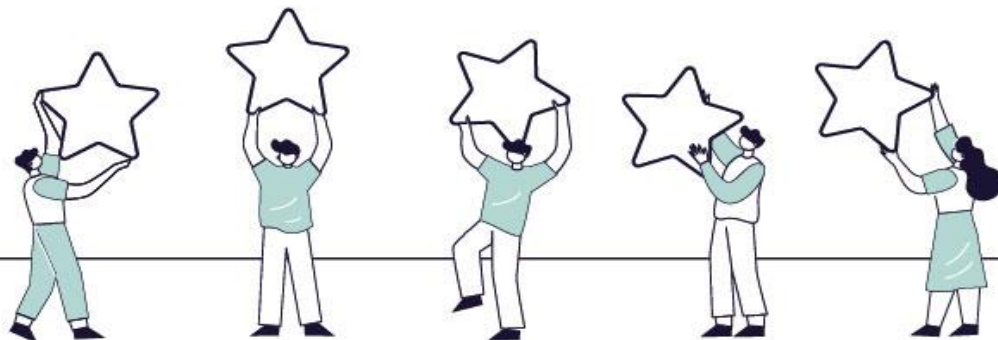
כישרון 8 הבאה

הכנה

המורה תבקש מכל התלמידים להביא לכיתה חפץ או תמונה שמזכירים כישרון שלהם, לדוגמה: לבוש (בגדי מחול, נעלי בלט, מדי כדורגל, חלוק ג'ודו), מדליה/תעודה/גביע (שקיבל על הצלחה בתחרות או בחוג), תוצרים הקשורים לכישרון (דגם, יצירה, מאפים) וכו'.

מהלך הפעילות

- הצגת הכישרון: כל תלמיד בתורו יציג את החפץ או התמונה, וחבריו ינסו לזהות את הכישרון.
- ערכו רשימה של הכישרונות שלכם ותלו בכיתה.
- התבוננו ברשימה וזהו את הדומה והשונה בין הכישרונות שלכם.

הכישרונות של רותם - כרטיס קבוצתי לקריאה

קראו את המחשבות שהתאוררו אצל רותם לקראת המסיבה הכיתתית:

אלינור בטח תשיר במסיבה. כולם יודעים שהיא שרה הכי יפה בכיתה.
אולי אציע ללוות אותה בנגינה...
בעצם... במחשבה שנייה, אני לא בטוח שאצליח לנגן כל שיר שהיא תבחר.
כדאי שאלך "על בטוח" ואכין משחקי חברה מקוריים ומדליקים גם השנה. חשוב לי שכולם ייהנו."

"ידעתי שזה יקרה... כל שנה אותו דבר...
בעוד שבועיים תתקיים המסיבה הכיתתית שכולנו מחכים לה. ושוב... גם הפעם... ועדת אירועים החליטה שאני אחראי לארגן משחקי חברה.
אני אחראי להפעיל את החברים ולהפתיע אותם בכל פעם עם משחקים מקוריים. כולם אומרים לי שאני ממש מוכשר בזה, ושאני יודע איך לגרום לכולם לשתף פעולה. אבל הפעם, דווקא רציתי לנגן.
אמנם התחלתי ללמוד לנגן רק לאחרונה, אבל אני מתאמן כל יום, והמורה לנגינה התרשם שיש לי שמיעה מוזיקלית ותפיסה מהירה.

חזרה

הכישרונות של רותם - שאות אציון

נוחחו:

- מה הכישרון הבולט של רותם? מי מודע לכישרון שלו?
 - איזה כישרון נוסף הוא מטפח לאחרונה? איך הוא מטפח את הכישרון?
 - במה רותם מתלבט?
 - מדוע החליט רותם את מה שהחליט? מה דעתכם על החלטתו?
- התכוננו לדווח במליאה על הכישרונות של רותם וכיצד הוא מתכוון לתרום מכישרונו למסיבה הכיתתית.**

חזרה

הכישרונות של חן - כרטיס קבוצתי לקריאה

אבא של חן, שהוא נגר במקצועו, הפתיע את הילדים כשהעמיד במרכז הכיתה במה קטנה שהכין. הכול היה מוכן לקראת הערב המיוחד וההתרגשות רבה. כשראשוני ההורים התחילו להגיע, הבחינו אביב ונטע שחן עצובה. היא סיפרה להן שהיא מתרגשת מאוד, אבל קצת מאוכזבת מכך שאין לה כישרון מיוחד שתוכל להציג בפני כולם. הילדים עלו לבמה זה אחר זה והציגו מגוון כישרונות. ההורים נהנו והתרגשו מאוד. כשההופעה האחרונה הסתיימה, עלתה נטע לבמה ואמרה: "אני רוצה להזמין לבמה את חן המוכשרת שתכננה והפיקה את ערב הכישרונות." חן עלתה לבמה במבוכה רבה, והתרגשה ממחאות הכפיים הרמות. בסוף הערב ניגשו הילדים לחן והודו לה על הארגון המופתי של הערב. הם החמיאו לה על שגילתה מנהיגות והצליחה לגבש את כל הכיתה סביב מטרה משותפת, על העצות הטובות שנתנה לחברים ועל הפתרונות שמצאה לכל בעיה.

ליאת, מחנכת כיתה ה', בישרה לתלמידים: "בסוף השנה נקיים ערב כישרונות כיתתי שבו כולכם תופיעו בפני ההורים!" היא פנתה לחן ואמרה לה: "את תהיי אחראית לארגון ערב הכישרונות והפקתו מתחילתו ועד סופו. את כישרונית ואני סומכת עלייך שתצליחי." מיד בסוף יום הלימודים ניגשה חן למלאכה: היא עברה בין כל הילדים ושאלה אותם איזה כישרון ירצו להציג בערב זה. היא גילתה שיש ילדים החולקים כישרונות משותפים ולכן שילבה אותם בהרכבים של שירה, ריקוד, נגינה, הצגה ועוד. אילאי, קטיה ויותם חששו שלא יוכלו להציג את הכישרונות שלהם בערב המיוחד, שכן אילאי טוב בכדורגל וקטיה ויותם טובים בטניס. חן חשבה על פתרון נהדר. היא צילמה אותם משחקים במגרש בית הספר והציעה להקרין את הסרטון בערב הכישרונות. בשלב החזרות הבחינה חן שהספרייה צפופה מדי ולא ניתן לארח בה את ההורים כפי שתוכנן. כמה שעות לפני תחילת האירוע ביקשה חן מכל הילדים להוציא את השולחנות מהכיתה, היא סידרה את הכיסאות במעגל ופרשה על הרצפה מחצלות גדולות שהביאה ממחסן בית הספר. כולם הופתעו לגלות את המקום הרב שהתפנה בכיתה.

הכישרונות של חן - שאות אציון

נוחה

- מה הכישרון של חן?
 - מי זיהה את הכישרון שלה?
 - כיצד התבטא הכישרון שלה בתכנון ערב הכישרונות ובהפקתו? (הביאו דוגמאות)
 - חן חשבה שאין לה כישרון מיוחד שתוכל להציג בפני כולם. מה דעתכם על כך?
- התכוננו לדווח במליאה על הכישרון של חן וכיצד תרמה מכישרונה לכיתה.**

חזרה

מהן החולקות שלי?

אינטליגנציה מוזיקלית:

- ☐ אני יכול/ה להבחין בזיוף מוזיקלי
- ☐ אני מקשיב/ה הרבה למוזיקה
- ☐ אני מנגן/ת בכלי נגינה
- ☐ אני אוהב/ת לשיר
- ☐ אני מכיר/ה מנגינות רבות ושונות של שירים ויצירות מוזיקליות
- ☐ אני מסוגל/ת לחזור בדרך מדויקת למדיי על קטע מוזיקלי לאחר שמיעה אחת בלבד

אינטליגנציה לשונית:

- ☐ אני אוהב/ת לספר סיפורים
- ☐ אני אוהב/ת להקשיב לדיבור: סיפור, רדיו וכו'
- ☐ אני אוהב/ת משחקי מילים כגון שבץ נא, ושעשועי מילים כגון תשבצים
- ☐ דברים שאני כותב/ת זוכים להערכתם של אחרים
- ☐ אני אוהב/ת לקרוא
- ☐ אני בעל/ת אוצר מילים רחב יחסית

אינטליגנציה גופנית-תנועתית:

- ☐ אני עוסק/ת בקביעות בספורט כלשהו או בפעילות גופנית
- ☐ אני אוהב/ת לעבוד בידיים – לתפור, לרקום, לגלף וכו'
- ☐ כשאני לומד/ת מיומנות חדשה אני מוכרח/ה לתרגל אותה
- ☐ הרעיונות הטובים ביותר עולים בדעתי בשעת פעילות פיזית
- ☐ אני אוהב/ת לגעת בכל דבר שאני רואה
- ☐ אני אוהב/ת משחקי כדור

אינטליגנציה מרחבית:

- ☐ כשאני עוצמ/ת עיניים אני בדרך כלל רואה תמונות ברורות
- ☐ אני אוהב/ת להתבונן בתמונות (בספרים, תערוכות)
- ☐ אני אוהב/ת משחקי הרכבה, מבוכים ומשחקים חזותיים אחרים
- ☐ באופן כללי אני יכול/ה למצוא את דרכי במקום לא מוכר
- ☐ אני אוהב/ת לשרבט, לצייר
- ☐ כשאני בחנות רהיטים, אני יכול/ה לדמיין בקלות איך הרהיטים משתלבים בחדרי

מהן החולקות שלי?

אינטליגנציה רגשית מתמטית:

- ☐ אני מחשב/ת מספרים בראש בקלות
- ☐ מתמטיקה ומדעים הם המקצועות האהובים עליי
- ☐ אני אוהב/ת משחקים וחידות היגיון
- ☐ אני שואל/ת שאלות רבות על הדרך שבה דברים פועלים
- ☐ אני זוכר/ת בקלות מספרים
- ☐ אני אוהב/ת חידות עם מספרים

אינטליגנציה תוך-אישית:

- ☐ אני מהרהר/ת הרבה על דברים שאני עומד/ת לבצע, או לאחר מעשה
- ☐ אני מסוגל/ת ללמוד מכישלונות
- ☐ אני מודע/ת ליכולותיי ולחולשותיי
- ☐ אני מעדיף/ה לעבוד לבד מאשר בקבוצה
- ☐ אני יודע/ת לבטא היטב את תחושותיי ורגשותיי
- ☐ אני יודע/ת להקשיב לעצמי (להיות מודע/ת לרגשותיי, רצונותיי, צרכיי וכדומה)

אינטליגנציה מרחבית:

- ☐ אני אוהב/ת לטייל בטבע וליהנות מהמראות
- ☐ אני זוכר/ת בקלות יחסית שמות של צמחים ובעלי חיים
- ☐ אני מגדל/ת או רוצה לגדל בעלי חיים
- ☐ אני מבינה את החשיבות של תזונה בריאה ומשתדל/ת לחיות על פי עקרונותיה
- ☐ אני חובב/ת סרטי טבע
- ☐ הליכה בטבע מרגיעה אותי

אינטליגנציה בין-אישית:

- ☐ אנשים נוטים להתייעץ איתי בנושאים שונים
- ☐ אני מעדיף/ה פעילויות קבוצתיות על פני פעילויות עצמיות
- ☐ יש לי שלושה חברים טובים לפחות
- ☐ אני בעל כושר מנהיגות
- ☐ אני אוהב/ת להקשיב לאחרים
- ☐ אני מבחינה היטב במצבי רוח של אחרים

חזרה

נספחים

מיומנויות דמות הבוגר	1
ערכי דמות הבוגר	2

מיומנויות / 1. אוריינות שפתית

היכולת להשתמש בשפה (קריאה, כתיבה, דיבור והאזנה) למגוון מטרות תקשורתיות ולימודיות. היא כוללת את היכולת להבין ולהעריך טקסט דבור או כתוב ולהתמצא בו, לבטא מחשבות ורגשות, לנסח רעיונות ודעות ולהגן עליהם, להציג מידע בצורה בהירה ומותאמת ולנהל תקשורת איכותית עם אחרים.

5. הצגה ושכנוע

להשתמש ברטוריקה.
להשתמש בשפה עשירה ומגוונת.

להציג מידע ורעיונות בצורה משכנעת, מותאמת לנסיבות ולקהל היעד.

4. הבעה בכתב ובעל פה

לבטא בכתב או בעל פה מחשבות, רעיונות, עמדות או רגשות באופן בהיר, ממוקד, ממצה ומותאם לנסיבות.

לארגן טקסט באופן מובנה, קוהרנטי ומכוון מטרה.

3. מיזוג מידע ממקורות שונים

להשוות ולמזג מידע ממקורות טקסטואליים שונים.

2. חילוץ מידע מטקסט דבור או כתוב

לזהות את הרעיון המרכזי ואת מטרת הטקסט.

להבחין בין עיקר לטפל.

לאתר ולאחזר מידע בטקסט.

1. הבנה והערכה של טקסט דבור או כתוב

להבין את המשמעות המילולית של טקסט דבור או כתוב.

להבין משמעות נרמזת, מובלעת או מטאפורית בטקסט.

להעריך את איכות הטקסט והתאמתו להקשר.

חזרה

מיומנויות / 8. מודעות עצמית

הכרת הנטיות והמאפיינים ומודעות לתהליכים פנימיים.

3. מסוגלות עצמית Self-Efficacy

להאמין ביכולות להתמודד עם מצבים שונים בחיים (self-efficacy).

להתמודד עם כישלונות

להכיר ביכולת להתפתח ולהשתפר בהתמודדות עם משימות ואתגרים על ידי השקעה של זמן ומאמץ (growth mindset).

להכיר ביכולת של הפרט להשפיע על סביבתו (agency).

2. זיהוי רגשות Emotion Identification

לזהות רגשות ולהבחין בין רגשות.

לקשר בין רגשות, מחשבות והתנהגות.

להבין את ההשפעה של הסביבה על רגשות, עוצמתם ומשכם.

1. הכרת העצמי Self-Knowledge

להכיר במאפיינים אישיים.

לזהות חוזקות, חולשות, נטיות והעדפות.

להבין כיצד כישורים, נטיות ומאפיינים אישיים באים לידי ביטוי במצבי חיים שונים.

חזרה

מיומנויות / 11. התנהלות חברתית

היכולת ליצור ולשמר מערכות יחסים חיוביות ומתגמלות במגוון רחב של הקשרים ולפעול בשיתוף פעולה.

4. ניהול יחסים בין אישיים Diverse Social Relationships

ליזום, ליצור ולקחת חלק
במגוון אינטראקציות.

להפגין התנהגות מכבדת
והוגנת.

לעזור ולהיעזר באחרים.

לייצר ולשמר מערכות
יחסים בריאות ומספקות.

3. עבודת צוות Teamwork

לקבל ולחלוק מידע.

לקבל החלטות ולבצע
משימות באופן שיתופי.

לדעת, להביע ולקבל דעות
והסתייגויות.

2. ניהול קונפליקטים Conflict Management

להקשיב ולנהל שיח מכבד גם
במצבי קונפליקט.

לשמור על גישה חיובית
ולהמנע מהתנהגות פוגענית.

להביע ולקבל חוסר הסכמות
ולדעת להתמודד עימן.

למצוא פתרונות מיטביים תוך
שיתוף פעולה ופשרות.

1. תקשורת Communication

להקשיב לזולת באופן פעיל
ומכבד (active listening).

להביע רגשות תחושות
ומחשבות באופן בהיר.

להתבטא ברגישות בכנות
ופתיחות.

להפגין אמפתיה
(empathy).

חזרה

ערכי דמות הבוגר וקומת הפירוט

קומה א': הערכים	קומה ב': פירוט הערכים
אהבת הדעת וחדוות הלמידה	1. עידוד הסקרנות והעניין 2. שאיפה למצוינות ולמיצוי יכולות 3. מחשבה עצמאית ויוזמה
מחויבות לערכי מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית	1. הכרות ומחויבות לערכים יהודיים ודמוקרטיים 2. כיבוד סמלי המדינה ושמירת החוק 3. שירות משמעותי 4. השתתפות בתהליכים דמוקרטיים בחברה
כיבוד ערכי המורשת והתרבות במדינת ישראל	1. מחויבות לערכי המורשת והתרבות הייחודיים לכל קבוצה 2. היכרות וכבוד לתרבויות ומורשות אחרות במדינה
כבוד האדם והמשפחה	1. כבוד לאדם, לזכויותיו, לתרבותו, להשקפותיו ולחירויות היסוד 2. שמירה על קדושת החיים 3. כיבוד ההורים והמעגל המשפחתי
צדק חברתי וערבות הדדית	1. סולידריות ועזרה לזולת 2. מעורבות חברתית ואזרחית 3. מחויבות לטבע וקידום צדק סביבתי

מפתח הל"ב לשעת חינוך

ייזום, פיתוח וכתובה

אורית צאירי, ממונה על החינוך החברתי-ערכי, האגף לחינוך יסודי
זהבה שמש, מנהלת אגף תכנון ופיתוח תוכניות, לשכת המשנה למנכ"ל

צוות היגוי

אירית בראל, אתי זהבי, ענת כהן, אורטל ליבנה, רויטל קושלבסקי, נורית שפירו
מדריכות המחלקה לחינוך לחיים בחברה

עריכת לשון

נילי גרבר

עיצוב עזרים

רעות שוורץ